

Wiad. entomol.	17 (3-4): 157-163	Poznań (1998) 1999

Nowe stanowiska polskich *Kateretidae* i *Nitidulidae* (Coleoptera)

New records of Polish *Kateretidae* and *Nitidulidae* (Coleoptera)

ANDRZEJ LASON

ul. Wiejska 4B/85, 15-352 Białystok

ABSTRACT: New records of 2 species of *Kateretidae* and 31 species of *Nitidulidae* from Poland are given. *Meligethes buyssoni* BRISOUT and *Epuraea biguttata* (THUNBERG) have been found in Poland for the second time.

KEY WORDS: *Coleoptera*, *Kateretidae*, *Nitidulidae*, new records, Poland.

W ostatnich latach ukazało się kilka publikacji (KUBISZ, SZWAŁKO, 1991; KUBISZ, 1994; LASON, 1997), które częściowo uzupełniły i uaktualniły dane o rodzinach *Kateretidae* i *Nitidulidae* w Polsce. Mimo to w wielu krainach stan wiedzy o tych rodzinach jest wciąż bardzo słaby, większość danych pochodzi sprzed kilkudziesięciu lat i wymaga potwierdzenia. W niniejszej pracy prezentuję dane o 33 rzadko spotykanych bądź nowych dla poszczególnych krain gatunkach *Kateretidae* i *Nitidulidae*. Część okazów została mi przekazana przez Panów Tomasza MAJEWSKIEGO i Jana SIEKIERSKIEGO, którym składam za to serdeczne podziękowanie. Pozostałe okazy nie wyróżnione nazwiskiem zostały zebrane przeze mnie. Pragnę również podziękować Panu dr Josefowi JELINKOWI za pomoc w oznaczeniu niektórych gatunków z rodzaju *Meligethes* STEPHENS, 1830 i *Epuraea* ERICHSON, 1843 oraz wszystkim osobom wymienionym w tym tekście. Podział Polski na krainy geograficzne oraz nazewnictwo, poza kilkoma zmianami wynikającymi z najnowszych badań, przyjąłem za „Katalogiem fauny Polski” (BURAKOWSKI i in., 1986), gwiazdka oznacza, że jest to nowy gatunek dla danej krainy. Materiały dowodowe znajdują się w mojej kolekcji.

Kateretes pedicularius (LINNAEUS, 1758)

- Pojezierze Mazurskie*: Lidzbark Warmiński (UTM: DE70), 9 V 1985, 2 exx., leg. T. MAJEWSKI.

Kateretes rufilabris (LATREILLE, 1807)

- Nizina Mazowiecka: Dęblin (EC51), 27 V 1995, 1 ex., w locie na podmokłej łące.
- Beskid Zachodni*: Beskid Sądecki, Dolina Pustego Potoku (EV07), 4 VII 1996, 1 ex., leg. A. MELKE.
Rzadki, wykazany z 4 krain.

Meligethes atramentarius FÖRSTER, 1849

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska*: Koło (CC48), 20 VII 1996, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI, na *Urtica* sp.
Rzadki, znany z 7 krain.

Meligethes brunnicornis STURM, 1845

- Beskid Zachodni*: Beskid Sądecki, Dol. Pustego Potoku, 4 VII 1996, 1 ex., leg. A. MELKE.
- Nizina Wielkopolska-Kujawska*: Dąbrowice ad Koło (CC48), 16 V 1982, 1 ex., leg. T. Majewski.
- Pojezierze Mazurskie*: Puszcza Augustowska, Monkinie (FE38), 2 VII 1997, 5 exx., na *Stachys sylvatica* L.
Dość rzadki, znany z 6 krain.

Meligethes buyssoni BRISOUT, 1882 (= *wankae* REITTER, 1919)

- Nizina Mazowiecka*: Dęblin, 27 V 1995, 1 ex., w locie o zmierzchu.
W Polsce znany tylko z jednego stanowiska w Ojcowie na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej (NUNBERG, PAWŁOWSKI, 1974; NUNBERG, 1976). Jest to gatunek europejski, wykazany z Francji, Niemiec, Szwajcarii, Czech, Austrii, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Słowenii, Chorwacji, Bośni, Turcji i Gruzji. Na całym obszarze występowania bardzo rzadko poławiany.

Meligethes coeruleovirens FÖRSTER, 1849

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska*: Dzierawy ad Koło (CC46), 10 VII 1985, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI.
Rzadki, znany z nielicznych stanowisk w 8 krainach.

Meligethes denticulatus (HEER, 1841)

- Beskid Wschodni*: Pogórze Dynowskie, Jawornik Niebylecki (EA62), 10 VIII 1997, 2 exx., na *Galeopsis speciosa* MILL.

Meligethes difficilis (HEER, 1841)

- Sudety Zachodnie: Karkonosze, Przesieka (WS42), 8 VI 1997, 4 ex., na kwiecie *Alliaria petiolata* (BIEB.) CAVARA et GRANDE.

Dość rzadko poławiany, znany z nielicznych stanowisk w 9 krainach. Z Sudetów Zachodnich notowany ogólnikowo przed stu laty (LETZNER, 1888, GERHARDT, 1910).

Meligethes egenus ERICHSON, 1845

- Nizina Sandomierska*: Sokołów Małopolski (EA76), 19 VII 1998, 4 exx., na *Mentha* sp.
- Pojezierze Mazurskie*: Nowa Wieś Ełcka (EE85), 15 V 1998, 1 ex., na *Taraxacum officinale* L.
- Wyżyna Lubelska*: Kazimierz Dolny (EB68), 27 V 1995, 1 ex., na *Apiaceae*.

Rzadki, znany z 9 krain w południowej części kraju.

Meligethes lugubris STURM, 1845

- Beskid Zachodni: Beskid Sądecki, Dol. Pustego Potoku, 4 VII 1996, 1 ex., leg. A. MELKE.

Rzadki, notowany w 8 krainach. Z Beskidu Zachodniego podawany ostatnio na początku XX w.

Meligethes ochropus STURM, 1845

- Śląsk Górny*: Brynek (CA39), 4 VIII 1994, 1 ex., leg. H. SZYMAŃSKI.
- Rzadko poławiany, znany z 11 krain.

Meligethes ovatus STURM, 1845

- Wyżyna Lubelska*: Kazimierz Dolny, 27 V 1995, 1 ex.
- Rzadki, znany z 10 krain.

Meligethes pedicularius (GYLLENHAL, 1808) (= *viduatus* HEER, 1841)

- Beskid Zachodni: Beskid Żywiecki, Zwardoń (CV58), 26 V 1994, 2 exx., wyczerpakowany na obrzeżu buczyny.

– Śląsk Górny*: Brynek, 1 VIII 1994, 1 ex., leg. H. SZOŁTYS.

Dość rzadko poławiany, znany z 16 krain, przy czym większość danych pochodzi sprzed około stu lat. Z Beskidu Zachodniego notowany ostatnio w Ustroniu w XIX w. (LETZNER, 1873, 1876, 1888).

Meligethes subrugosus (GYLLENHAL, 1808)

– Beskid Zachodni: Beskid Żywiecki, Zwardoń, 26 V 1994, 1 ex.

Dość rzadki, znany z 13 krain. Z Beskidu Zachodniego podawany ostatnio w Cieszynie i Strumieniu na początku XX w. (WANKA, 1920).

Meligethes symphyti (HEER, 1841)

– Pojezierze Mazurskie*: Lidzbark Warmiński, 30 IX 1984, 2 exx., leg. T. MAJEWSKI;

– Podlasie*: Biebrzański P. N., ad Osowiec (FE02), 17 V 1995, 3 exx.

Meligethes tristis STURM, 1845

– Beskid Zachodni*: Roztoka ad Zakliczyn (DA82), 2 V 1987, 1 ex., leg. D. KUBISZ.

Rzadki, znany z rozproszonych stanowisk w 9 krainach.

Eपुरaea aestiva (LINNAEUS, 1758) (= *depressa* ILLIGER, 1798)

– Nizina Mazowiecka*: Wilga (EC24), 17 IX 1992, 1 ex., leg. J. SIEKIERSKI; Szumin (ED33), 5 VII 1995; 4 exx., leg. T. MAJEWSKI.

Eपुरaea biguttata (THUNBERG, 1784)

– Beskid Zachodni*: Skawina (DA13), 4 VIII 1986, 1 ex., leg. B. WIŚNIEWSKI.

– Pojezierze Mazurskie: Lidzbark Warmiński, 10 IV 1984, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI.

Jest to gatunek szeroko rozprzestrzeniony w całej Europie, ponadto wykazany był z Syberii i Mongolii. W Polsce znany dotychczas tylko z jednego stanowiska z Puszczy Rominckiej (KUBISZ, 1994), ale z pewnością szerzej rozsiedlony. Brak innych doniesień wynika prawdopodobnie z tego, że był on mylony z *E. unicolor* (OLIV.).

Eपुरaea boreella (ZETTERSTEDT, 1828)

– Tatry*: Tatrzański P. N., 15 VI 1991, 1 ex., leg. A. MELKE.

Rzadki, znany z 5 krain.

Epuraea laeviuscula (GYLLENHAL, 1827)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska*: Dąbrowice ad Koło, 10 VI 1995, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI.
Bardzo rzadko poławiany, znany z 7 krain.

Epuraea limbata (FABRICIUS, 1787)

- Pojezierze Pomorskie*: Bory Tucholskie, Rudzki Most (XV15), 6 IV 1978, 1 ex., leg. J. GUTOWSKI, pod korą *Tilia* sp.
- Pojezierze Mazurskie*: Lidzbark Warmiński, 9 XII 1984, 3 exx., leg. T. MAJEWSKI.
Dość rzadki, znany z 12 krain głównie z południowej i zachodniej części Polski.

Epuraea melina ERICHSON, 1843

- Wyżyna Lubelska*: Kazimierz Dolny, 3 V 1989, 1 ex., leg. J. SIEKIERSKI.

Epuraea pallescens STEPHENS, 1832 (= *florea* ERICHSON, 1845)

- Nizina Mazowiecka*: Szumin, 15 VII 1989, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI; 26 V 1995, 1 ex., w locie o zmierzchu.

Epuraea pygmaea (GYLLENHAL, 1808)

- Nizina Mazowiecka*: Szumin, 9 IV 1991, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI.
Dość rzadki, znany z rozproszonych stanowisk w 10 krainach.

Epuraea unicolor (OLIVIER, 1790)

- Wyżyna Lubelska*: Kosyń ad Włodawa (FB79), 19 V 1994, 3 exx., leg. M. BUNALSKI.

Epuraea variegata (HERBST, 1793)

- Nizina Mazowiecka*: Szumin, 19 VII 1993, 1 ex., leg. T. MAJEWSKI.

Omosita discoidea (FABRICIUS, 1775)

- Nizina Mazowiecka*: Wilga, 29 IV 1992, 1 ex., leg. J. SIEKIERSKI.

Nitidula carnaria (SCHALLER, 1783)

- Nizina Mazowiecka*: Wilga, 29 IV 1992, 3 exx, leg. J. SIEKIERSKI; Szumin, 11 VII 1995, 4 exx., leg. T. MAJEWSKI.
Rzadki, znany z 10 krain w zachodniej i południowej części kraju.

Nitidula rufipes (LINNAEUS, 1767)

- Pojezierze Mazurskie*: Lidzbark Warmiński, 17 IX 1984, 2 exx., leg. T. MAJEWSKI.
 - Nizina Wielkopolsko-Kujawska*: Koło, 1 IV 1990, 4 exx., leg. T. MAJEWSKI.
- Dość rzadki, znany z 12 krain.

Soronia grisea (LINNAEUS, 1758)

- Pojezierze Mazurskie*: Lidzbark Warmiński, 9 XI 1984, 4 exx., leg. T. MAJEWSKI.
- Wyżyna Lubelska*: Kazimierz Dolny, 13 V 1989, 1 ex., leg. J. SIEKIERSKI.

Soronia punctatissima (ILLIGER, 1794)

- Nizina Mazowiecka*: Wilga, 14 VII 1993, 3 exx., leg. J. SIEKIERSKI, do światła.
- Rzadki, znany z 10 krain.

Ipidia binotata REITTER, 1875 (= *quadrimaculata* QUENSEL, 1790)

- Góry Świętokrzyskie*: Święty Krzyż (EB03), 20 V 1983, 4 exx., leg. T. MAJEWSKI.
- Znany z 14 krain, ale rzadko i sporadycznie poławiany. Większość danych pochodzi sprzed kilkadziesiąt lat.

Thalycra fervida (OLIVIER, 1790)

- Nizina Mazowiecka : Wilga, 27 VII 1993, 1 ex., leg. J. SIEKIERSKI, do światła.
- Rzadki, znany z nielicznych stanowisk w 12 krainach. Z Niziny Mazowieckiej notowany ostatnio w Rawie Mazowieckiej w XIX w. (OSTERLOFF, 1885).

SUMMARY

New records of 2 species of *Kateretidae* and 31 species of *Nitidulidae* are given in this work. Species new for the region are marked with asterisks. For the Masurian Lake district new species are: *Kateretes pedicularius* (L.), *Meligethes brunnicornis* STURM, *M. symphyti* (HEER), *Nitidula rufipes* (L.), *Soronia grisea* (L.); Mazowiecka Lowland species: *Meligethes buyssoni* BRIS., *Epuraea aestiva* (L.), *E. pallescens* Steph., *E. pygmaea* (GYLL.), *E. variegata* (HBST.), *Omosita discoidea* (F.), *Nitidula carnaria* (SCHALL.), *Soronia punctatissi-*

ma (ILLIG.); West Beskid Mts.: *Kateretes rufilabris* (LATR.), *Meligethes brunnicornis* STURM, *M. tristis* STURM, *Eपुरaea biguttata* (THUNB.); Wielkopolsko-Kujawska Lowland: *Meligethes atramentarius* FÖRST., *M. coeruleovirens* FÖRST., *Eपुरaea laeviuscula* (GYLL.), *Nitidula rufipes* (L.); East Beskid Mts.: *Meligethes denticulatus* (HEER); Lubelska Upland: *Meligethes egenus* ER., *M. ovatus* STURM, *Eपुरaea unicolor* (OLIV.), *Soronia grisea* (L.); Silesia: *Meligethes ochropus* STURM, *M. pedicularius* (GYLL.); Tatra Mts.: *Eपुरaea boreella* (ZETTER.); Pomeranian Lake: *Eपुरaea limbata* (F.); Świętokrzyskie Mts.: *Ipidea quadrimaculata* (QUENS.). Moreover there are some records of species, which were recorded from Poland in 19th or at the beginning of 20th century. *Meligethes buyssoni* BRISOUT and *Eपुरaea biguttata* (THUNBERG) have been found in Poland for the second time.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCKOWSKI M., STEFAŃSKA J., 1986: Chrząższe *Coleoptera* – *Cucujidea*, cz. 1, Kat. Fauny Polski, Warszawa, XXIII, 12: 1-266.
- GERHARDT J., 1910: Neue Fundorte seltenerer schlesischer Käfer aus dem Jahre 1909. Jh. Ver. Scles. Insk. Breslau, Breslau, 3: 5-8.
- KUBISZ D., 1994: Materiały do znajomości roziedlenia niektórych gatunków *Nitidulidae* (*Coleoptera*) w Polsce. Acta ent. sil., 2 (2): 45.
- KUBISZ D., SZWAŁKO P., 1991: Nowe dla Podlasia i Puszczy Knyszyńskiej gatunki chrząszczy (*Coleoptera*). Wiad. entomol., 10 (1): 5-14.
- LASOŃ A., 1997: Nowe stanowiska chrząszczy z rodzin *Kateretidae* i *Nitidulidae* (*Coleoptera*) na Podlasiu. Wiad. entomol. 16 (1): 7-10.
- LETZNER K., 1873: Nachträge zum Verzeichnisse der Käfer Schlesiens. Jber. Scles. Ges. Vaterld. Kult., Breslau, 50: 187-192.
- LETZNER K., 1876: Nachträge zu seinem Verzeichnisse der Käfer Schlesiens. Z. Ent., Breslau, N. F., 5: 20-33.
- LETZNER K., 1888: Fortsetzung des Verzeichnisses der Käfer Schlesiens. Z. Ent., Breslau, N. F., 13: 181-236.
- NUNBERG M., 1976: Łyszczynkowate – *Nitidulidae*. Klucze do oznaczania owadów Polski, Warszawa, XIX, 65: 1-92.
- NUNBERG M., PAWŁOWSKI J., 1974: Das Vorkommen einiger Nitiduliden (*Coleoptera*) in Polen. Pol. Pismo ent., 44: 543-547.
- OSTERLOFF F., 1885: O chrząszczach krajowych. Dalszy ciąg. Pam. Fizyogr., Warszawa, 5, III: 202-215.
- WANKA Th., 1920: Dritter Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr.- Schlesien. Ent. Bl., Berlin, 16: 202-213.